

נספח ח' – הוראות בטיחות

הוראות בטיחות וגהות

לעובדי גינון

המועצה המקומית תל מונד

הוראות מדינת ישראל – משרד העבודה והרווחה

ציוד מגן אישי בגננות

לאחרונה פורסמו ע"י משרד העבודה תקנות חדשות בנושא ציוד מגן אישי. (תקנות הבטיחות בעבודה (ציוד מגן אישי) תשנ"ז – 1977).

התקנות עוסקות במגוון רב של עבודות וענפים שונים ואינן מכוונות דווקא לעובדי הגינון.

יחד עם זאת רבות מהדרישות המופיעות בתקנות חלות על עובדי הגינון.

לתועלת עובדי הענף אנסה לסקור בקצרה את התקנות והשלכותיהן במגזר זה.

על מי חלות התקנות ?

התקנות חלות על מעביד לגבי עובדיו ולגבי עובדים אחרים (כגון : עצמאים ועובדי קבלן) השוהים במפעל או במקום העבודה לצורכי עבודה, כן הן חלות על עובד עצמאי.

מהן הדרישות העיקריות של התקנות :

הדרישות העיקריות הן אספקת או הצטיידות (במקרה של עובד עצמאי) בציוד מגן המתאים לתקנים מיוחדים, מתאים לתפקודו ולאברי הגוף עליהם הוא נועד להגן, ושמירה על הציוד והחלפתו כאשר הוא נפגם.

התקנות מטילות חובה גם על העובדים, החייבים להשתמש בציוד המגן שניתן להם בהתאם לייעודו, לשמור על תקינותו וניקיונו ולהחליפו מיד עם התגלות הפגם או הנזק.

ציוד המגן ברוב סוגיו רצוי שיהיה ציוד אישי, עכ"פ, אין להעבירו מאדם לאדם, אלא לאחר שעבר ניקוי וחיטוי.

אחד החידושים העיקריים בתקנות אלו חל בעיקר על עובדי חקלאות וגינון, התקנות דורשות כי עובד החשוף לקרני השמש ילבש בגדים וכובע וירכיב משקפי שמש המתאימים לסינון קרינה על סגולית.

בניגוד ליתר סוגי ציוד המגן האישי. חובת הספקתם של אלו, לא חלה על המעביד, אם כי הוא חייב להקפיד על עובדיו בנושא זה.

חידוש נוסף בנושא הגנה מפני קרינת השמש, הוא דרישה המוטלת על המעביד, לספק לעובדיו משחות מגן מתאימות להגנת העור מפני קרינה מסוכנת זו.

עיקר תכולתן של התקנות היא טבלה המפרטת ב- 3 טורים את איברי הגוף, תהליכי עבודה וסוג הציוד הנדרש להם, על מנת להגן על האיבר המסוים בעבודות הנקובות.

אנסה לסקור את העבודות המצויות בעבודת הגינון אליהן מתייחסות התקנות.

הגנת הראש :

עבודות שיש בהן סכנה מגוף נופל (כגון : עבודת כריתת עצים) ועבודות תחת או בקרבת משא מורם וכן עבודות גיזום ענפים, מחייבים שימוש בקסדת מגן.

הגנת שמיכה :

עבודות ברעש מזיק – בהנחה שכל כלי הגיבון המונעים באמצעות מנועי שריפה פנימית, יוצרים רעש העולה על 85 דציבל (A), חובה להשתמש בציוד מגן מתאים – אטמי אוזניים או מגני אוזניים למיניהם, כאשר מפעילים כלים אלו. (לדוגמא : חרמשים מוטורים, מכסחות דשא למיניהם, טרקטורים, משורי שרשרת וכו').

הגנת פנים ועיניים :

עבודות סיתות אבן ובטון, חטיבת עצים, כריתת עצים, גיזום וניסור עצים וענפים בכלי מכני. כיסוח צמחיה בעזרת כלי מכני מטלטל, עבודה בחומרי הדברה שהתווית הקבועה על אריזתם דורשת הגנת עיניים. כל עבודה אחרת שלא פורטה ועלולה לסכן את הפנים והעיניים, בכל העבודות הללו – חייבים באחד מסוגי הציוד הבאים בהתאם לעבודה : משקפי מגן נגד סיכונים מכנים, משקפי מגן נגד סיכונים כימיים ומסכות פנים.

הגנת דרכי נשימה :

עבודה ביישום ח' הדברה או בדישון שהתווית על אריזתם קובעת דרישה להגנת הנשימה – הציוד הנדרש בד"כ הוא : מסכת נשימה עם מסנן לטיהור האוויר.

הגנת ידיים :

כריתת עצים, גיזום וניסור ענפים בכל מכני, טיפול בחומצות, בתמיסות בסיסיות, ובחומרים אחרים העלולים להזיק לעור. עבודה בתכשיר הדברה שהתווית על אריזתו קובעת דרישה להגנת הידיים – הציוד הנדרש הוא : כפפות להגנה מפני פגיעות מכאניות או כפפות להגנה מפני גורמים כימיים לסוג העבודה.

הגנת רגליים :

כריתת עצים וגיזום ענפים בכל מכני, הפעלת חרמש ומכסחת דשא מכאניים. הפעלת טרקטור והפעלת ציוד מכני הנדסי. עבודות בנייה ובנייה הנדסית – הציוד הנדרש הוא נעלי או מגפי בטיחות.

הגנת הגוף מפני נפילה מגובה :

בעבודות במקומות שמהם עלול העובד ליפול מגובה העולה על 2 מטר ואשר אין אפשרות מעשית לגדרם (כגון : כריתת עצים) – חגורה או רתמת בטיחות על אביזריהם.

כדי להקל על הקורא המעוניין, להלן רשימת העבודות והכלים הנפוצים בגן הנוי ולידם סוגי ציוד מגן הנדרש.

הפעלת חרמש מוטורי (בעבודות כיסוח) : אטמי או מגני אוזניים (אוזניות), משקפי מגן נגד סיכונים מכאניים, או מסכת פנים (ידועה גם בשם מגן פנים). נעלי או מגפי בטיחות.

הפעלת חרמש מוטורי (בעבודות ניסור, ענפים וגיזום) : קסדת מגן. אטמי או מגני אוזניים. משקפי מגן או מסכת פנים. כפפות נגד סיכונים מכאניים. (בד"כ עור או בד). נעלי או מגפי בטיחות.

הפעלת משור שרשרת : קסדת מגן. אטמי או מגני אוזניים. משקפי מגן או מסכת פנים. נעלי או מגפי בטיחות. חגורת או רתמת בטיחות כאשר ההפעלה נעשית בגובה.

הפעלת טרקטור : אטמי או מגני אוזניים (אלא אם ההפעלה נעשית מתוך תא בטיחות המציין את העמידה בתקני רעש Q-CAB. נעלי או מגפי בטיחות.

מכסחות דשא : אטמי או מגני אוזניים. נעלי או מגפי בטיחות.

מרסס מוטורי : אטמי או מגני אוזניים. מסכת נשימה – בהתאם להוראות על גבי תווית המכשיר. כפפות – בהתאם להוראות על גבי תווית המכשיר. משקפי מגן – בהתאם להוראות על גבי תווית המכשיר.

חטיבה וכריתת עצים (שלא באמצעות כלים מכניים) : קסדת מגן. משקפי מגן או מסכת פנים.

סיתות אבן ובטון (גם בכלי יד) : משקפי מגן או מסכת פנים.

ככלל, מעדיף המחוקק ליצור תנאי עבודה בטוחים אשר אין צורך להשתמש בהם בצידוד מגן אישי. יחד עם זאת ברור לכל שעדיין יש סוגים רבים של עבודות אשר לא ניתן או לא כלכלי ליצור תנאים בטוחים אלו. ועל כן יש להשתמש בצידוד מגן אישי מתאים.

בחירת הצידוד המתאים ושימוש נכון בו עשויים למנוע תאונות ומחלות.

מפקח חקלאות ארצי.

1. הוראות בטיחות כללית :

קבלן / מנהל / מפקח נכבד,
הוראות בטיחות אלה, באות בנוסף להוראות בטיחות שבחווה העסקתך ולא במקומם.

להלן פירוט

1. הקפד על סדר וניקיון במקום העבודה.
2. יש לדאוג שכלי העבודה והציוד מותאם לייעודם ושהם במצב תקין.
3. וודא שהעובדים לובשים בגדי עבודה של החברה, עם זיהוי החברה, ונועלים נעלי בטיחות.
4. וודא בטרם צאתם של העובדים לשטח, באם הם נוטלים את הציוד המגן האישי הדרוש לעבודתם.
5. הקבלן / המפקח ישגיח וינקוט בכל האמצעים לוודא שהעובד משתמש בציוד מגן אישי תקין, ומתאים כנדרש.
6. נתגלה בציוד פגם או נזק, הקבלן ידאג להחלפת הציוד במיידית לעובד.
7. הקבלן יוודא שהעובדים נוהגים עפ"י כל הוראות הבטיחות, וישמש להם דוגמא אישית.
8. הקבלן ידריך כל עובד חדש הנקלט בעבודה, בדבר שיטות העבודה, בטיחות בעבודה, ולהזהירו מפני הסיכונים הקיימים בעבודה. כמו כן ימסור הקבלן לח"מ העתק מהוראות אלו.
9. יש לוודא שהעובד הבין את הוראות הבטיחות באמצעות שאלות מנחות, ולאחר מכן יש להחתים אותו על טופס קבלת הוראות בטיחות (יש להחתים את כל העובדים הקיימים אצל הקבלן, ולוודא שאכן הבינו הוראות אלו).
10. הקבלן יודיע על הממונה לבטיחות במועצה על כל תאונה שנגרמה ועל מצב מסוכן העלול לגרום לתאונה, בהתאם להנחיות.
11. הקבלן יודיע למוקד המועצה המקומית ולמנהל מחלקת גנים ונוף על כל מפגע בטיחות.
12. על כל הפרה של הוראות הבטיחות, ידווח המפקח מיידית למנהל מחלקת גנים ונוף ולממונה על הבטיחות במועצה.
13. מפגעים פתוחים :
 - בורות פתוחים או תעלות שלא ניתן לכסותן, יש לסמנם בסימון שיבלוט לעין ביום ובלילה.
 - בורות של מגופים וחבורי ממטרים יש לכסות.
 - זקיפי ממטרות יהיו נראים. מומלץ להשתמש בממטרות גומה.
14. כיסוח דשא : לפני התחלת הכיסוח, יש לבדוק את השטח המיועד לכיסוח ולהרחיק ממנו אבנים, יתדות, ענפים וכד'.

הוראות בטיחות לעובדי גינון :

הערה : יש להקפיד על קיום כל "הוראות בטיחות – ציוד מגן אישי.

הנחיות לעובדים :

1. נעל נעלי בטיחות בעבודה.
2. לבש חולצה עם שרוולים ארוכים ומכנסיים ארוכים, עם סימון החברה בה אתה עובד.
3. באם הינך חשוף לקרני השמש חבוש כובע מצחייה, הרכב משקפי שמש ומרח קרם מגן על העור. (אין הוראה זו באה לגרוע מכל הוראה אחרת).
4. **באם הינך עובד בכביש, באי תנועה, או בשוליהם, לבש ביגוד מחזיר אור.**
5. **בכל עבודה בדרכים, יש להציב קונוסים, תמרורים, מחסומים, פנסים מהבהבים בהתאם לתנאי המקום והתנועה בדרך מסביב לאזור העבודה כולו. יש לנהוג עפ"י "הוראות הבטיחות – עבודה בדרכים".**
6. בעבודות כיסוח הדשא הרכב משקפי מגן או מסיכת פנים.
7. בעבודה עם כריתה, גיזום או ניסור של עצים או ענפים, חבוש קסדת מגן, הרכב משקפי מגן או מסיכת פנים ולבש כפפות מתאימות. חגור חגורת בטיחות או רתימת בטיחות על כל אביזריהן כאשר העבודה נעשית **בגובה מעל 2 מטר**.
8. אין לבצע עבודות גינון לרבות גיזום עצים וכל עבודה אחרת, במרחק הקטן מ- 3.25 מ' מקווי חשמל במתח ד 33,000 וולט ובמרחק הקטן מ- 5 מ' מקווי החשמל במתח העולה על 33,000 וולט. במקרה הצורך יש להזמין ניתוק הזרם מחב' החשמל.
9. בעבודות ריסוס לבש מסיכת נשימה וכפפות מתאימות והרכב משקפי מגן.
10. בעת סיתות אבן ובטון הרכב משקפי מגן או מסיכת פנים.
11. בעת הפעלת כלי עבודה מכניים, לרבות חרמש מוטורי, מכסחת דשא, טרקטורון, מגזמה, משור שרשרת ומרסס מוטורי, יש להשתמש **גם** באטמי אוזניים או מגני אוזניים למניעת נזקי רעש.
12. יש להימנע ממגע ישיר עם צמחים ועצים רעילים, בעלי חיים וחומרים כימיים.
13. הקפד על היגיינה אישית : החלף חולצה בתום יום העבודה, שטוף את ידיך במים וסבון בכל הפסקת עבודה לצורכי מנוחה, אכילה או שתייה.
14. היה ערני למצבך הבריאותי ופנה לרופא כאשר הינך מגלה סימפטומים, כגון : גירוי עור, שלשולים, כאבי בטן וכו'.

1. עבודה עם כלי גינון ממונעים :

כלי גיזום וזמירה הינם כלי יד ממונעים, בעלי נקודות עיבוד מסוכנות ביותר, (כגון : סכינים ושרשראות), ידיעה טובה של אופן השימוש בהם, הינו בסיס טוב למניעת תאונות עבודה עם כלים אלו.

1. כלי גינון ממונעים, יופעלו אך ורק ע"י אנשים מיומנים.

2. כלי הגיבון יתחזקו ויישמרו עפ"י הוראות היצרן.
3. דלק יש לאחסן בכמויות מזעריות במקום מוצל ומאוורר.
4. מלא דלק בכלי הגיבון באמצעות משפך ובמקום מאוורר.
5. אל תעשן בזמן מילוי הדלק או שימוש אחר בדלק.
6. יש להרחיק את כלי הגיבון ממקום מילוי הדלק, 3 מטרים לפחות לפני הפעלתם.
7. מלא דלק לפני הפעלת המנוע, ולעולם אל תפתח את מכסה מיכל הדלק ואל תוסיף דלק כאשר המנוע עובד או שהמנוע חם.
8. אם נשפך דלק באזור העבודה, אל תנסה להפעיל את המנוע, הרחק את הכלי מאותו אזור, והימנע מהצתה כלשהי עד שהדלק יתאדה באזור הסכנה.
9. בדוק תקינות מיכל הדלק ומיכלי האחסון. וודא היטב את סגירתם.
10. לפני ההפעלה והשימוש בדוק היטב את כל חלקי הכלי ובמיוחד להבים, ברגים. החלף חלקים פגומים בחלקים מקוריים בלבד.
11. הפעלת כלי הגיבון תיעשה בשטח הפתוח. יש לפנות השטח מגופים זרים ומבני אדם.
12. חל איסור חמור לבצע שינויים בכלים או לבטל מכלול בטיחות, אין להשתמש באביזרים מאולתרים שאינם נושאים תקן בטיחות. אין להסיר מגנים.
13. וודא הימצאות כלי המיגון ומיקומם של התקנים למניעת העפת עצמים.
14. הדלקת משור מכני תיעשה כשהוא מונח על הקרקע.
15. הרחק עוברים ושבים ממקום עבודתך לפחות 20 מטר ברדיוס של 360 מעלות.
16. היזהר ממוגעי הגוף שלך או של האחרים עם אחד החלקים שבתנועה, או חלק שהוא חם.
17. טרם העברת כלי ממקום למקום, יש לכבותו ולכסות את השיניים שלו במיגון מתאים.
18. כבה את המנוע לפני כל מגע לצורך בדיקה ותחזוקה.
19. אין להשאיר כלי גיבון, בין שפועלים ובין שלא פועלים ללא השגחה.
20. אין להפעיל את הכלים אם הינך תחת השפעת תרופות, אלכוהול, או באם הינך חולה.

2. הוראות בטיחות – גיזום וכריתת עצים :

בהוראות בטיחות אלו, "גיזום" – לרבות כריתה, חיתוך, הרמת נוף, דילול ועיצוב עצים.

כללי

1. עבודת גיזום תתבצע אך ורק ע"י עובדים מיומנים, אשר קיבלו הדרכה מתאימה וברשותם תעודת הסמכה לגזום עצים.
2. יש לוודא כי יש תעודת ביטוח לגזום והעובדים הנלווים.
3. עבודות גיזום יתואמו בהתאם לצורך עם הרשויות הרלבנטיות : משטרה, חב' חשמל, בזק, והיחידות הנוגעות לעבודה בעירייה.

גיזומים מורכבים וממושכים יעשו אך ורק ע"י סגירת האזור, הצבת שוטרים להכוונת התנועה וניתוק זרם החשמל.

4. הקפד על קיום כל הוראות הבטיחות לעובדי הגינון .
5. אין להתיר עבודה של שני גוזמים על עץ אחד בו זמנית.
6. ציוד מגן הכרחי לגוזם : נעלי בטיחות, כפפות, אוזניות מגן, משקפי מגן או מגן פנים, בגדי עבודה ארוכים והדוקים, אפוד זוהר, קסדת מגן, חבל תקין ושלם המסוגל לשאת עומס של 2-3 טון.
7. בכל מצב בו עלול עובד ליפול מגובה העולה על 2 מטרים, יש לנקוט באמצעים למניעת נפילתו.
עבודת גיזום בגובה תיעשה ע"י סל הרמה, ובאין הדבר מעשי העובד בגובה יאבטח עצמו ע"י רתמת בטיחות לנקודת עיגון איתנה.
יש לנהוג עפ"י כל הוראות בטיחות – עבודה בגובה.
8. מומלץ לא להשתמש בסולמות מתקפלים. יש להניח את הסולם כך שיבלוט מעבר לענף שהוא מונח. יש לייצב את רגלי הסולם ולקשור אותו לענף שעליו הוא נשען.
שימוש בסולמות יעשה אך ורק בסולמות תקינים ותקניים.
9. בכל מקום של כריתה, יש לדאוג שיימצא רכב ואמצעי קשר למקרה של פגיעה.
10. יש לוודא ערכת עזרה ראשונה זמינה באזור העבודה, הכוללת את כל הפריטים הנדרשים.
11. עבודות הגיזום תיעשינה תחת השגחתו המתמדת של הקבלן ומפקח האזור.
12. הפעלת מסור : לפני הפעלת המסור יש לכוונו רק שתנועת השרשרת תהיה מופסקת עם הפסקת הלחיצה על הדק ההפעלה.
13. אין לבצע כל עבודות גיזום בימים גשומים או בתנאי מזג אוויר סוער (רוחות, סופה וכו').
14. יש להימנע מפעולות גיזום בתנאי חשיכה ויום סגרירי.
15. אין להשאיר ענפי עצים חצי כרותים למשך הלילה. יש לפנותם במיידית. השארית גזם למשך הלילה יש צורך באישור מנהל האגף ובתנאי שלא יהווה מפגע.

לפני הגיזום

1. לפני ביצוע פעולת הגיזום יש לסרוק את אזור העבודה מכל הכיוונים, ולדון על אופן פעולת הגיזום על פי כללי מקצוע מקובלים.
2. יש לוודא שאין קווי חשמל בקרבת העצים או מקום העבודה. במידת הצורך יש לבקש הפסקת זרם מאת חברת החשמל.
3. לפני פעולת הגיזום, יש לנקות את שטח העבודה מסביב לעץ.
4. ברדיוס סביר של 10 מטרים לפחות ממקום הגיזום, יש לפנות כלי רכב, מכשולים ולוודא באופן מוחלט כי אין נפש חיה באזור.
5. יש לחסום את השטח ולהציב שלטי אזהרה, קונוסים וכד' ולנהוג עפ"י כל הוראות הבטיחות – עבודה בדרכים.
6. יש להציב עובדים לפי הצורך שימנעו מעבר כלי רכב והולכי רגל באזור העבודה.
7. אם הינך נדרש לטפס על העץ, עשה זאת ללא משור. דאג לאבטח את עצמך בכל עת.
את המשור ניתן לעלות לאחר הטיפוס באמצעות חבל. יש לקשור את הכלים בחבל על העץ למניעת נפילתם. כאשר המשור אינו חותך המפסק יועבר למצב ניוטרל.

8. לפני תחילת העבודה חבר במידת הצורך חבלים חזקים לצמרת העץ וקשור אותם היטב.
9. יש לתכנן מראש את כיוון נפילת העץ, היעזר בחבלים לפי הצורך (כאשר יש חשש מנפילה על קווי חשמל, בית וכד').
10. לפני הגיזום יש לקבוע מספר 2 לגוזם המקצועי, אשר ידע את כל מלאכת הגיזום ובעל תעודת הסמכה, ע"מ שיוכל להחליף את הגוזם בעת הצורך, וישמש עניים נוספות לגוזם.

בעת גיזום

1. היה ערני לסביבה. הפסק את עבודת הגיזום כאשר נשקפת סכנה. מנע כל עת התקרבות אנשים למקום.
2. על הקבלן להשגיח, להנחות ולפקח על הנעשה בהתאם להוראות הבטיחות.
3. אין לעמוד מתחת לענף נגזם ולאורך מסלול נפילתו האפשרי.
4. בכל מהלך הגיזום יקפיד הגוזם לסלק בכל אזור בו הוא נמצא ענפים יבשים ופגועים.
5. יש לבצע חתך חלק ככל שניתן. "פצעים" גדולים יימרחו במשחת גיזום.
6. יש לעבוד כאשר ראשך מעל מקום הגיזום (החיתוך).
7. לפני ביצוע כל חתך, חשוב היכן ייפול הענף. וודא מקום פנוי לנפילת העץ.
8. וודא יציבותך וקשירתך לפני החיתוך.
9. חיתוך ענפים גדולים יתבצע מהקצה לבסיס בשלבים. לפני חיתוך סופי של ענף כבד, יש לבצע חתך אבטחה תחתון למניעת קרע עד לבסיס הגזע.
10. כריתת גזע במשורר תיעשה ע"י 3 חתכים שיבטיחו את כיוון נפילתו. החתך הראשון מאוזן בצד שבו נועד הגזע ליפול. עומק החתך יעלה על מחצית עובי הגזע. החתך השני ייצור זווית עם קודמו. את החתך השלישי (מאוזן גם הוא) מעברו השני של הגזע מעל החתך הראשון, (הוא גם יהיה עמוק פחות מן הראשון).
11. כאשר עובדים במורד יש להפיל את העץ הכרות לכיוון המורד (שלא יתגלגל בו).
12. במדרון יש להבטיח שחלקים מהגזע לא יתגלגלו במורד כדי למנוע פגיעה באנשים.
13. את הגזע הכרות יש להפיל בעזרת 2 צוותים, אשר יעמדו משני עברי המקום שבו נועד הגזע ליפול. הצוותים יתרחקו 4 מטרים מהעץ וימשכו בכח שווה בחבלים הקשורים לצמרת העץ, כדי שהעץ ייפול באמצע שבניהם.
14. בזמן הכריתה יש לדאוג שהעץ ייפול על הקרקע ולא ייתקע בעצים אחרים.
15. עץ כרות הנשען על עץ או ענף אחר יש להוריד באמצעות חבל או שרשרת. אין לחלק אותו בזמן שהוא תלוי.
16. ענפים הנכנסים לתחום השבילים יש לגזום.
17. שימוש במשורר מוט טומן בחובו סכנה של היפגעות ממכת חשמל, כתוצאה ממגע מקרי. כבל חשמל העלול להימצא בנקודת זמורה או בסביבתך יש להקפיד שקתות הכלים

תהיינה עשויות מחומר מבודד המבטיח הגנה מפגיעת מכת חשמל.
בזמן תנועה עם המסור יש להקפיד לשאת הכלי במצב שימנע פגיעה בנושא עצמו או בעובדים.

לאחר הגיזום

1. וודא שאין ענף או עץ כרות שנותר מושען על עץ או ענף אחר.
2. העובד למעלה יוריד את הציוד באמצעות חבל ואח"כ ירד בעצמו. (ללא סל הרמה).
3. לא ייחל בפעולות לסיום העבודה עד שאחרון העובדים ירד מהעץ.
4. יש לאסוף את סימני האזהרה, התמרורים והקונוסים.
5. יש לנקות ציוד מגן ולשטוף ידיים.
6. ראש הצוות יודא אישית שלא נותרו כלים, מכשולים או ענפים הנוטים ליפול באזור העבודה.
7. אסור להשאיר ציוד, כלים, ענפים או שאריות גיזום באזור מעבר או בנתיבי תנועה אשר יסכנו את הציבור.
8. אסור להשאיר גזם, גדמים במדשאות ובשטחי גינון העשויים להיות מכשול.

3. הוראות בטיחות וגהות – עבודה עם חומרי הדברה :

1. אחסן במרוכז את כל חומרי ההדברה והרעלים במקום סגור ומאוורר.
2. החזק את חומרי ההדברה אך ורק באריזה המקורית, כשהיא מסומנת. סלק והשמד בהתאם לתקנות כל חומר שאין אפשרות לזהותו.
3. בעת הטיפול בחומר הדברה יש להשתמש : בכפפות מגן מתאימות, משקפי מגן, סרבול מלא ומסיכות נשימה.
4. השימוש במסכות נשימה ייעשה עם מסנן (פילטר) אוניברסאלי מתאים, אשר ייבדק מעת לעת ויבוצע מעקב אחר השימוש בו. טרם השימוש בפילטר יש לתת את הדעת ולפעול עפ"י הוראות יצרן.
5. טרם השימוש בחומרי ההדברה, יש לקרוא היטב את הוראות היצרן המופיעות על גבי תווית היצרן של החומר ואת דפי המידע הנלווים ולמלא בקפדנות אחר ההוראות.
6. אין לבצע פעולות הדברה שנאסרו ע"י רשות מוסמכת ואין לבצע פעולות הדברה בתכשירים כימיים שלא הותרו לשימוש.
7. וודא שכל כלי העבודה לרבות המרססים יהיו מוגנים למניעת פגיעה בעובדים.
8. הקפד על קיום הוראות היצרן של הכלים והציוד שברשותך. עודף לחץ במרסס ישוחרר על ידי פתיחה מבוקרת של המכסה.
9. בעת ריסוס בטיפות קטנות יש לשהות זמן מינימאלי במקום.
10. פעולת הדברה במקום סגור תתחיל במקום הרחוק ומשם אל כיוון הפתח.

11. שים לב למשב הרוח וכיוונה, והימנע מלרסס או לאבק בשעה שהיא נושבת.
12. הקפד שלא יותז חומר הדברה על גופך או בגדיך.
13. יש למנוע כניסת אנשים בלתי מורשים (זרים) אל שטח הריסוס.
14. לאחר הריסוס יש להציב בשטח שלטי אזהרה בולטים לעין, המציינים את שם התכשיר המרוסס, תאריך ופרטי מבצע העבודה.
15. אין לעשן, לאכול או לשפשף עיניים בעת טיפול או לאחר טיפול בחומר הדברה.
16. הורעל עובד – יש לנהוג עפ"י דפי המידע של היצרן המתייחסות לחומר (מתן עזרה ראשונה), ולהעביר הנפגע בדחיפות לטיפול רפואי בצירוף תווית האריזה של תכשיר ההדברה.
17. היה ערני למצבך הבריאותי, ופנה לרופא כאשר הנך מגלה סימפטומים כגון : שלשולים, כאבי בטן, חום, גירוי עור וכו'.

4. הוראות בטיחות - טרקטור :

דרישות כלליות :

1. נהג על טרקטור אך ורק אם הינך בעל רישיון מתאים.
2. וודא שהטרקטור בעל רישוי וביטוח תקפים והינו טרקטור + תא בטיחות בעל מסגרת בטיחות מדגם מורשה ע"י מפקח עבודה ראשי.
3. עובד ינהג על טרקטור אך ורק אם הוא בקיא בהוראות הבטיחות והתפעול שלו, ומיומן בהפעלתו.
4. ינהג על טרקטור אך ורק אם הנך במצב בריאות תקין.
5. עצור למנוחה כל שעתיים למשך 10-15 דקות.
6. נעל נעלי בטיחות.
7. אם אתה נוהג בתא שאיננו מבודד, עליך להרכיב אוזניות מגן.
8. אסור להסיע אדם נוסף על הטרקטור אם אין עבורו מושב ייעודי המאושר ע"י היצרן ומשרד הרישוי.
9. השימוש ותחזוקת הטרקטור ייעשו עפ"י הוראות היצרן.
10. בעת טיפול או תחזוקה יש למנוע כניסת אנשים מתחת לכף ההעמסה ויש להבטיח אותו באופן מכני מפני נפילה בלתי מבוקרת.
11. אין להסיר מגנים על רצועות, שרשראות ומעבירי כח. המגנים יהיו קבועים ויציבים.
12. טיפול במעביר הכוח יעשה אך ורק לאחר דימום מוחלט של הטרקטור.
13. השתמש בידיות האחיזה כדי לעלות או לרדת מהטרקטור.
14. אין לקפוץ מהטרקטור.
15. אין לרדת מהטרקטור כל עוד הוא בתנועה.

16. אין להשאיר מפתחות בטרקטור ללא השגחה.
17. לעולם אין להשאיר טרקטור מונע ללא השגחה.
18. חובת העובד לדווח לממונה עליו על כל פגם שנתגלה לו בטרקטור.

טרם הפעלת הטרקטור :

1. בטרם הפעלת הטרקטור יש לבדוק צמיגים, בלמים, מראות, מגבים, שמן, אורות.
2. אין למלא דלק כל עוד המנוע עובד או חם ואין לעשן בקרבת מיכל הדלק.
3. יש לכוון ולנקות את המראות.
4. יש לוודא קיום ציוד עזרה ראשונה ומטף כיבוי אש.
5. חגור חגורת בטיחות.
6. אין להניע את הטרקטור ואין לגרום לתנועתו אלא ממושב המפעיל בלבד.

נהיגת הטרקטור :

1. יש להימנע מנסיעה בתנאי ריאות לקויה : לילה או גשם.
2. התחל תמיד בנסיעה איטית וזהירה תוך בחינת יכולת הבלמים.
3. בזמן הנהיגה יש לשים לב שכל אדם נמצא בטווח הראיה.
4. נסיעה עם כף ההעמסה תיעשה בגובה של כחצי מטר של הכף מהרצפה.
5. נסיעה עם מטען תיעשה באיטיות ובזהירות מרבית.
6. חובה עליך לציית לכל חוקי התנועה.
7. יש להקפיד על שמירת מרחק מכלי רכב אחרים.
8. בנסיעה לכביש יש לתת תשומת לב לתנועה החוצה.
9. הימנע מלעלות על גבי תעלות, בורות, מכשולים, סוללות, סלעים, עצים, אדמה רכה.
10. יש להיזהר מנסיעה בקרבה יתרה לשוליים או למדרון.
11. האט בסיבובים, משטחים רטובים, חציית מדרון.
12. יש להימנע מלעלות או לרדת על גבי מדרון משופע.
13. עליה או ירידה ממדרון תיעשה באיטיות.

14. עגלה תחובר לטרקטור ע"י 2 אמצעי חיבור תקיניים ותקינים, לפחות 2 אמצעי חיבור, כך שתתאפשר שליטה בנגררת ותימנע הינתקות בלתי מבוקרת.
15. באם הינך גורר נגרר, יש להציב בחלקו האחורי שלט "רכב איטי", "נגרר".
16. אין להסיע אנשים על גבי הנגרר.
17. הטרקטור לא יגרור עומס שעולה על משקלו.
18. בעת עצירה הפעל בלמי חניה.

הפעלת כף העמסה :

1. הפעלת כף העמסה (המרים) תיעשה כך שלא יימצא אדם בטווח ההרמה.
2. לא יימצא אדם מתחת לכף העמסה.
3. היזהר מקווי חשמל בעת הרמת הכף והמטענים.
4. השתדל לעבוד על משטח שאינו משופע.
5. בעת שימוש בכף החפירה או עבודה בשטח משופע, יש להוריד את המיצבים.
6. העמסה תתבצע ע"י כף העמסה בלבד.
7. אין להעמיס על כף העמסה מעבר לעומס המותר ע"י היצרן.
8. כף העמסה או כף החפירה לא ישמשו להרמת בני אדם.
9. בזמן העצירה יש להוריד את כף העמסה כלפי מטה ולקפל פנימה את כף החפירה.

5. עזרה ראשונה :

- **כללי :** לעתים קרובות למדי העובד נפגע בזמן עבודתו. תוצאות הפגיעה עלולות להיות חמורות אף שהפגיעה קלה בראשיתה ובכדי למנעה, יש להסתייע בעזרה ראשונה. לשם כך, יש למנות בכל מקום אדם אחראי להגשת עזרה ראשונה והוא גם ידאג להשלמת החסר בארגז העזרה הראשונה. על העובדים לדעת את מקום העזרה הראשונה ואת הגישה המהירה אליה.
- **טיפול בפצעים :** פצעים כגון חתכים וקרעים, אין לנגוע בהם ואין לחטט בתוכם. יש לכסות את הפצע בחומר סטרילי או בד ניקוי ולחבשו מבלי להדק.
- בכל מקרה של פציעה חובה להתייעץ עם רופא בדבר זריקה נגד צפדת (טטנוס).
- **נפגע מכוויה** – במקרה של כוויה ע"י חומרים צורבים, סלק את החומר ע"י שטיפה במים קרים. הבא את הנפגע במהירות לחדר העזרה הראשונה.
- **הכשה ע"י נחש** – מגמת הטיפול במקרה של הכשה היא למנוע את התפשטות הארס בגוף המוכש, או לפחות להאט את התפשטות הארס עד הגעה לבית החולים.
 - א. יש להרכיב חוסם ורידים כ- 5 ס"מ מעל מקום הנפיחות.
 - ב. יש להשכיב את הנפגע במנוחה מוחלטת.
 - ג. יש לקבע את האבר המוכש.

- ד. יש לצנן את מקום המוכש.
- ה. יש להעביר מיידיית לבית החולים.
- ו. אסור לחתוך את מקום ההכשה.
- ז. אסור למצוץ את הארס.
- ח. אסור לחסום את העורקים.

• **עקיצות עקרב :**

- א. מקררים את אזור העקיצה.
- ב. במקרה של הופעת תופעות אלרגיות, יש להפנות לטיפול רפואי.

• **עקיצת דבורה או צרעה :**

- א. יש להשתדל להוציא את העוקץ בכדי להרגיע את הכאב.
- ב. רצוי לקרר את מקום העקיצה.
- ג. במקרה של הופעת תופעות אלרגיות, יש להפנות לטיפול רפואי.